

ZA ĎALŠÍ ROZVOJ NAŠEJ FILOZOFIE A VEDY

*(Z referátu s. Antonína Novotného na plenárnom zasadnutí ÚV KSČ
v dňoch 3.—5. decembra 1953)*

Socialistická ideológia sa rozširuje a upevňuje v boji proti ideológii buržoáznej. Pri výstavbe socializmu sa nevyhnutne stretávame s vplyvmi buržoáznych ideológií vo vedomí ľudí, ktoré sú príčinou mnohých nedostatkov v našej práci. Najrozšírenejšie a najnebezpečnejšie z nich sú u nás buržoázny nacionalizmus, sociáldemokratizmus, masarykizmus a náboženské tmárstvo.

Bojujúc proti buržoáznej ideológii musí stranická propaganda i agitácia rozvíjať vo vedomí pracujúcich city proletárskeho internacionalizmu a socialistického vlastenectva, ako ukladajú stanovky strany. V komunistickom svetonázore splyvajú v jedno vlastenecké city nás s ideami socializmu, s myšlienkou priateľstva národov a medzinárodnej solidarity pracujúcich. Rastúce socialistické vlastenectvo a vznešená myšlienka proletárskeho internacionalizmu prispievajú k tomu, že pracujúci vzplanú ešte väčšou triednou nenávisťou proti vojnovým podpaľáčom, proti imperialistom, proti všetkým zradcom našej vlasti, proti každému, kto by chcel vzťahnúť ruku na vymoženosti a jednotu nášho ľudu.

Socialistické vlastenectvo, ku ktorému strana vychováva všetkých pracujúcich, zahrnuje v sebe najhlbšiu úctu k ostatným národom a rozhodný odpor k akýmkoľvek prejavom národnostných treníc, utláčania jedného národa druhým, k rasovej nerovnosti a k diskriminácii. Všetci pracujúci našej ľudovodemokratickej republiky sú spojení socialistickým vlastenectvom v bratskú rodinu, ktorá sa zúčastňuje veľ-

kého diela výstavby socializmu a usiluje o zvýšenie obranyschopnosti, sily a pevnosti československého štátu.

Vďaka správnej národnostnej politike Komunistickej strany Československa sa dosiahla nerozborná jednota českého a slovenského národa. Slovenský ľud a rovnako aj príslušníci všetkých národností v našej krajine prechovávajú city vďačnosti ku Komunistickej strane Československa a k českej robotníckej triede za svoj hospodársky a kultúrny rozkvet.

Treba čo najostrejšie potierať akékoľvek prejavy buržoázneho nacionalizmu, ktoré sú pozostatkom kapitalistickej minulosti, ako sú slovenský separatizmus, ľudáctvo, a na druhej strane v radoch príslušníkov českého národa prejavy nadradenosti voči slovenskému národu. Tieto prejavy vedú k oslabovaniu morálno-politickej jednoty pracujúcich, odvádzajú pozornosť od triedneho boja s buržoáziou a budovania socializmu a škodia tak skutočným záujmom pracujúcich všetkých národností našej krajiny. Treba vyhlásiť neúprosný boj zvyškom nacionalizmu, nech sa už prejavujú z hocktorej strany. Všetci občania tohto štátu majú rovnaké práva i povinnosti.

Spoločnou úlohou robotníckej triedy a pracujúcich všetkých krajín je v dnešnej situácii boj za mier, na čele ktorého kráča Sovietsky sväz. Je preto úlohou ideologickej práce strany, aby objasňovala túto mierovú úlohu Sovietskeho sväzu, aby ukazovala, že pevné spojenectvo so Sovietskym sväzom je prvou a základnou podmienkou existencie našej ľudovej demokracie, prvou a základnou podmienkou rozkvetu našej krajiny. Treba stále vstepovať hlboko do vedomia nás, že jedine v pevnom zväzku so Sovietskym sväzom, vo vzájomnej spolupráci s krajinami demokratického a socialistického tábora, v aktívnej účasti v zápase svetového mierového tábora proti vojnovým podpaľačom je ťažisko revolučného internacionalizmu...

Veľký význam pre všetky úseky nášho hospodárstva, politiky a kultúry má ďalší rozvoj vedy. Každý nový objav našich vedeckých pracovníkov či už v prírodných, či spoločenských vedách významne posiluje svojimi hospodárskymi alebo ideologickými dôsledkami socialistickú výstavbu našej vlasti. Preto treba venovať našej vede veľkú pozornosť, rozvíjať jej početné úspechy a odstraňovať jej mnohé nedostatky.

Z hľadiska rozvoja ideologickej práce je predovšetkým dôležité odstrániť zaostávanie našich spoločenských vied, hlavne filozofie, poli-

tickej ekonómie, pedagogiky, vedy o štáte a práve a iných. Československá a Slovenská akadémia vied, Ministerstvo školstva aj Vysoká stranická škola pri ÚV KSC by mali uplatniť účinné opatrenia na to, aby sme na všetkých úsekoch spoločenských vied najmä prostredníctvom ašpirantúry a asistentúry vychovávali v najkratšom možnom čase dostatočný počet mladých, vysoko kvalifikovaných, ideove pevných, tvorivých vedeckých pracovníkov.

Ďalej je potrebné zvýšiť marxisticko-leninskú filozofickú prípravu našich vedeckých pracovníkov a pomôcť tak zvýšiť — spolu s organizovaním diskusií o vážnych teoretických otázkach — teoretickú úroveň našej vedeckej práce, najmä v oblasti prírodných vied.

Ak sa má v našej vede rozvíjať taká potrebná kritika a sebakritika, treba sústavne a vo väčšej miere ako dosiaľ organizovať kolektívne posudzovanie konkrétnych vedeckých prác, článkov, učebníc atď. najmä mladých autorov. Na všetkých úsekoch treba v ďaleko väčšej miere uplatňovať vzťahy úzkej spolupráce medzi českými a slovenskými vedcami.

Voči starším vedcom treba vytvoriť pomer úcty a dôvery a plne využiť ich schopnosti a skúsenosti. Významných vedcov treba obklopiť mladými nádejnými pracovníkmi, schopnými prevziať a ďalej rozvíjať cenné skúsenosti, vedomosti a umenie svojich učiteľov. Stranícke orgány a stranícki pracovníci by sa mali opierať o aktív vedeckých a výskumných pracovníkov, sledovať a poznať výsledky vedeckej práce, využívať tieto práce — ako aj vedeckých pracovníkov samých — v širšej miere v ideologickej práci strany.